

The Journal of Academic Social Science Studies

International Journal of Social Science

Volume 6 Issue 1, p. 385-402, January 2013

**MATEMATİK ÖĞRETMENLERİNİN
PERFORMANS GÖREVİNE BAKIŞ AÇILARI**

MATHEMATICS TEACHERS' VIEWS ON PERFORMANCE TASK PROCESS

Öğr. Gör. Dr. Ayten Pınar BAL

Çukurova Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, İlköğretim Bölümü, Sınıf Öğretmenliği Ana Bilim Dalı

Abstract

The main purpose of the study was to figure out the elementary mathematics teachers' views about preparing, applying and assessing performance tasks. For sampling, maximum variation sampling strategy was used. The population of the study was 23 teachers working at public primary schools in central districts of Adana province in 2011-2012 academic falls. As data collection tools, semi structured interview forms and document analysis were used. At the end of the study it can be concluded that while the teachers have positive views about preparing, applying and assessing performance tasks, they face some problems related to students and their parents. In order to solve these problems, seminars can be arranged for both students and their parents in terms of objectives, application and assessment criteria of performance tasks. In addition, students can be provided with the physical environments that allow them to carry out performance tasks at school or in the classroom situations.

Key Words: Performance task, alternative assessment, mathematics teacher, mathematics lesson.

Öz

Bu çalışma, ilköğretim matematik öğretmenlerinin performans görevlerinin hazırlanması, uygulanması ve değerlendirilmesi hakkındaki görüşlerini belirlemek amacıyla yapılmıştır. Çalışma grubunun belirlenmesinde maksimum çeşitlilik örnekleme kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu 2011-2012 bahar döneminde Adana ili merkez ilçelerinde Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı resmi ilköğretim okullarında görev yapan 23 matematik öğretmeni oluşturmuştur. Görüşmeye katılan öğretmenlerin 16'sı bayan ve 7'i erkektir. Mezun olunan okul türü açısından öğretmenlerin on üçü eğitim fakültesi, altısı eğitim enstitüsü ve dördü ise fen edebiyat fakültesi mezunudur. Mesleki kıdem açısından ise, 0-5 yıl kıdeme sahip on, 10-20 yıl kıdeme sahip dört, 20-30 yıl kıdeme sahip dört ve 30-35 yıl kıdeme sahip beş öğretmenle görüşme yapılmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak yarı-yapılandırılmış görüşme formu ve doküman incelemesi kullanılmıştır. Araştırmada görüşme formları içerik analizi yöntemi ile performans görevleri ise doküman analizi yöntemi kullanılarak çözümlenmiştir. Güvenirlilik kapsamında, iki kodlayıcı arasındaki uyuma oranı görüşme metinlerinin.87 iken doküman analizinde ise .94 olarak hesaplanmıştır. Araştırmanın sonucunda matematik öğretmenlerinin, performans görevlerinin hazırlanması, uygulanması, değerlendirilmesi konusunda olumlu görüşlere sahip oldukları; ancak bu görevlerin uygulanması sürecinde öğrenciler ve veliler açısından bazı sorunlarla karşılaştıkları sonucuna ulaşılmıştır. Bu sorunun giderilmesine yönelik olarak performans görevinin amacı, uygulanma nedenleri ve değerlendirme ölçütleri konusunda öğrencilere ve velilere yönelik seminerler düzenlenebilir. Ayrıca, performans görevlerinin okul veya sınıf ortamında yapılabilmesine elverişli fiziki ortamlar da sağlanabilir.

Anahtar Kelimeler: Performans görevi, alternatif ölçme ve değerlendirme, matematik öğretmeni ve matematik dersi

GİRİŞ

2004 yılından itibaren başlayan reform çalışmalarıyla birlikte ilköğretim programları öğrenci merkezli olup oluşturmacı anlayış kapsamında yer alan çoklu zeka kuramı, işbirliğine dayalı öğrenme, proje tabanlı öğrenme gibi birçok öğrenci merkezli yaklaşımları içermektedir. Bu yaklaşımlar öğrencilerin performans ve düşünme süreçlerini yansıtan değerlendirmeyi gerektirir. Bu nedenle; başarı ölçütlerinin önceden belirlendiği ve tek doğruyu temel alan sınavlardan çok, gerçek yaşamlara dayalı, problem çözme, yaratıcılık, eleştirel düşünme gibi üst düzey becerileri ölçen öğrenci merkezli değerlendirme yaklaşımları kullanılması gündeme gelmiştir. Bu tür değerlendirmede öğrencilerin sınav sorularına doğru yanıt verip vermediklerini belirlemeden çok öğrencilerin konuları nasıl anladıklarını ve daha önceki düşüncelerinden farklı olarak ne tür yeni düşünceler ortaya koydukları ölçülür (Brooks & Brooks, 1999; Bryant, 2001; Green & Emerson, 2008).

Performans değerlendirme, öğrencilerin problem çözme, akıl yürütme, eleştirel düşünme gibi becerilerin ve süreç bilgilerinin değerlendirilmesidir. Bu değerlendirmenin amacı, geleneksel kağıt kalem testlerinden çok öğrencilerin gerçek hayat durumlarındaki potansiyel performanslarını ve kavramları anlamlandırmalarını ortaya çıkarmaktır (TIMSS, 1994; Brualdi, 1998; Eisner, 1999; Atkin, Black ve Coffey, 2001; Cathcart, Pothier, Vance & Bezuk, 2006; Palm, 2008). Bunun yanında, matematik dersinde performans değerlendirilmesi de öğrencilerin performanslarının nasıl olduğunu anlamak, akranlarıyla karşılaştırmak, öğrencilerin yapabileceği becerileri belirlemek, problem çözme ve hesaplama yaparken kullandığı stratejileri ortaya çıkarmak amacıyla kullanılmaktadır (Bryant ve Maddox, 1996; Fuchs, Fuch, Karns, Hamlet ve Katzaroff, 1999). Ayrıca, performans değerlendirmesi geleneksel ölçme araçlarına göre öğrencinin bilgisini ve anlamasını daha geniş ve derinlemesine inceler. İyi düzenlenmiş bir performans ödevi öğrencinin problem çözme stratejilerinin gelişmesine yardımcı olur. Bu nedenle performans ödevi öğrencinin performansını daha geniş ortaya çıkaracak şekilde düzenlenmelidir (TIMSS, 1994). Genellikle, performans değerlendirmesi formal ve informal olmak üzere iki şekilde yapılabilir. Bunlardan informal değerlendirmeler; sınıf içinde her zaman yapılabilen, öğrenci davranışının ya da bir alışkanlığı değerlendirilebilir. Formal değerlendirme ise öğrencinin önceden haberdar olduğu bir ödev veya projenin tamamının ya da bir bölümünün değerlendirilmesini veya öğrencinin bu ödevi yapım aşamasının gözlemlenmesini kapsamaktadır (Brualdi, 1998).

Matematik dersinde performans değerlendirilmesi de öğrencilerin performanslarının nasıl olduğunu anlamak, akranlarıyla karşılaştırmak, öğrencilerin yapabileceği becerileri belirlemek, problem çözme ve hesaplama yaparken kullandığı stratejileri ortaya çıkarmak amacıyla kullanılmaktadır (Bryant ve Maddox, 1996; Fuchs ve diğerleri, 1999). Matematik dersi performans görevlerinde yaratıcı düşünme, araştırma, sorgulama, problem çözme becerileri göz önüne alınırken, öğrencilerin bilgi ve becerileri de gerçek yaşam durumlarına uygun olarak yansıtılmalıdır (Yan & Lianghuo, 2006; Marzano, Pickering & McTighe, 1993). Bu açıdan, performans görevlerinin amacı, öğrencilerin eleştirel düşünme, problem çözme, yaratıcılığını kullanma, problem çözme, okuduğunu anlama, araştırma, işbirliği yapma, iletişim gibi bilişsel, duyuşsal, psiko-motor alandaki becerileri ortaya çıkarmaktır (MEB, 2007).

Literatür incelendiğinde performans görevi konusunda sınıf öğretmenlerinin görüşlerine yönelik çok sayıda çalışma olduğu halde (Acar ve Anıl, 2009; Başboğaoğlu ve Demir, 2011; Benli, 2010; Çiftçi, 2010; Güney, 2010; Güvey, 2009; Yılmaz ve Benli, 2011) ilköğretim matematik öğretmenlerinin görüşlerine odaklanan sınırlı sayıda çalışma göze çarpmaktadır (Esen & Güneş, 2012; Oğuz, 2008). Bu kapsamda, Oğuz (2008) Eskişehir’de görev yapan ilköğretim matematik

öğretmenlerinin performans görevlerine ilişkin görüşlerini incelediği araştırmanın sonucunda öğretmenlerin en çok performans görevlerinde, öğrenci başarı düzeylerini ve çevresel koşulları göz önünde bulundurdıkları sonucuna ulaşmıştır.

Bu olgudan yola çıkarak, ilköğretim matematik öğretmenlerinin performans görevlerinin hazırlanması, uygulanması ve değerlendirilmesi hakkındaki görüşlerini belirlemek ve hali hazırda uygulanan performans görevlerini incelemek amacıyla yapılan bu araştırmayla aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır.

1. Öğretmenler performans görevlerinin hazırlanmasında hangi ölçütleri göz önünde bulundurmaktadırlar?
2. Performans görevlerinin uygulanması sürecinde yaşanan sorunlara ve çözüm önerilerine yönelik öğretmen görüşleri nelerdir?
3. Performans görevlerinin nasıl değerlendirildiğine ilişkin öğretmen görüşleri nelerdir?
4. Performans görevinin öğrencilerin akademik başarısına etkisi konusunda öğretmen görüşleri nelerdir?
5. Performans görevlerinin daha etkili olması için öğretmenlerin önerileri nelerdir?
6. Performans görevlerinin “tanımlama”, “görev”, “yönerge” ve “puanlama yöntemi” boyutları açısından nitelikleri nasıldır?

Yöntem

Bu araştırma, performans görevi konusunda ilköğretim matematik öğretmenlerinin görüşlerini derinlemesine irdelemeye yönelik nitel bir çalışmadır. Araştırmanın çalışma grubunu 2011-2012 bahar döneminde Adana ili merkez ilçelerinde Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı resmi ilköğretim okullarında görev yapan 23 matematik öğretmeni oluşturmuştur. Araştırmada probleme taraf olabilecek bireylerin çeşitliliğini maksimum derecede yansıtmak amacıyla, amaçlı örneklem yöntemlerinden maksimum çeşitlilik örnekleme (Yıldırım & Şimşek, 2005) kullanılmıştır. Bu bağlamda cinsiyet, mezun olunan okul türü, mesleki kıdeme göre öğretmenlerle görüşmeler yapılmıştır. Görüşmeye katılan öğretmenlerin 16'sı bayan ve 7'i erkektir. Mezun olunan okul türü açısından öğretmenlerin on üçü eğitim fakültesi, altısı eğitim enstitüsü ve dördü ise fen edebiyat fakültesi mezunudur. Mesleki kıdem açısından ise, 0-5 yıl kıdeme sahip on, 10-20 yıl kıdeme sahip dört, 20-30 yıl kıdeme sahip dört ve 30-35 yıl kıdeme sahip beş öğretmenle görüşme yapılmıştır.

Verilerin Toplanması ve Analizi

Araştırmada veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından geliştirilen yarı-yapılandırılmış görüşme formu ve doküman incelemesi kullanılmıştır. Görüşme formunun hazırlanması aşamasında ilgili literatürün taranmasıyla elde edilen kuramsal bilgiler ve uzman görüşleri esas alınmıştır. Hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formu program geliştirme, ölçme-değerlendirme ve matematik eğitimi alanında uzman sekiz öğretim üyesi tarafından incelenmiş ve gelen öneriler doğrultusunda yeniden düzenlenmiş ve son halini almıştır. Soruların anlaşılabilirliğini ve uygulanabilirliğini test etmek amacıyla gönüllülük ilkesine bağlı kalarak iki öğretmenle pilot uygulama yapılmış ve bu süreçte herhangi bir sorunla karşılaşmamıştır.

Yarı yapılandırılmış görüşme formu, genel olarak, ilköğretim matematik öğretmenlerinin performans görevlerini hazırlama, uygulama ve değerlendirme aşamaları, bu süreçte yaşanan sorunları ve önerileri içermektedir. Yaklaşık 8-20 dakika süren görüşmelerin bir kısmı ses kayıt cihazı ile kaydedilmiş bir kısmı da yarı yapılandırılmış görüşme formuna not alınmıştır. Ayrıca her görüşmenin tarihi, yeri ve saati de formun ilgili kısmına işlenmiştir. Toplanan veriler bilgisayar ortamına aktarılmış ve toplam 39 sayfalık ham veri elde edilmiştir. Bu aşamada öğretmenlerle görüşme sırasına göre ilk görüşülen öğretmene Ö1, ikinci görüşülen öğretmene Ö2 biçiminde kodlar verilmiştir.

Ayrıca, öğretmenler tarafından hazırlanan performans görevlerinin incelemesi bağlamında araştırmacı tarafından ilgili literatüre (Kutlu, Doğan ve Karakay, 2008, Doğan 2006) göre bir analitik rubrik oluşturulmuştur. Oluşturulan analitik rubrik ölçme-değerlendirme ve matematik öğretimi konusunda uzman dört öğretim üyesinin görüşlerine sunulmuş ve gerekli düzenlemeler yapılmıştır. Son şekli verilen analitik rubrik, "tanımlama", "görev", "yönerge" ve "puanlama yöntemi" boyutlarını içermekte ve üçlü kategoriden (yetersiz, kısmen yeterli, yeterli) oluşmaktadır. Bu boyutlardan tanımlama boyutunda; sınıf düzeyi, konu, kazanım; görev boyutunda; çözüm bekleyen problem durumu ya da yapılması gereken görevler; yönerge boyutunda; çalışmanın hazırlık ve yapım aşamaları, gerekli araç gereç temini ve teslim tarihi; puanlama yönteminde ise; çalışma ölçütlerinin nasıl değerlendirileceğine ilişkin bilgiler yer almaktadır.

Araştırmada performans görevleri doküman analizi yöntemi kullanılarak, görüşme formları ise içerik analizi yöntemi kullanılarak çözümlenmiştir. Doküman analizi bağlamında araştırmaya katılan öğretmenlerden 2011-2012 bahar döneminde uyguladıkları performans görevleri dahilinde birer kopya alınmıştır. İçerik analizi sürecinde ise toplanan verileri önce kavramsallaştırılmış, daha sonra belirlenen kavramlara göre alt başlıklar şeklinde belirlenmiş ve bu kapsamda uygun temalar,

kodlar oluşturulmuştur. Kodlar oluşturulurken öğretmenlerle yapılan görüşmelerden elde edilen ham veriler okunmuş ve araştırmanın amaçları doğrultusunda doğrudan ya da ortaya çıkan anlamlardan belli kodlar oluşturularak metin üzerinde işaretlenmiştir. Kodlanan veriler incelenerek benzerlik ve farklılıklarına göre gruplandırılmıştır. Daha sonra birbiriyle ilişkili olan kodlar bir araya getirilerek tematik kodlama yapılmıştır (Yıldırım ve Şimşek, 2005).

Yapılan analiz sonucunda elde edilen kodlar ve oluşturulan temaların etkili bir biçimde organize edilip edilmediğinin incelenmesi için (Creswell, 1998; 2003) oluşturulan kodlar ve temalar bir program geliştirme ve bir de matematik eğitimi konusunda iki uzmanın görüşünü sunulmuş ve gelen öneriler doğrultusunda gerekli düzenlemeler yapılmıştır.

Güvenirlik kapsamında, öğretmen görüşme metinleri araştırmacı ile nitel araştırma konusunda bir uzman tarafından ayrı ayrı analiz edilmiş ve Miles & Huberman (1994) tarafından önerilen *Görüş birliği/(Görüş birliği+Görüş ayrılığı) X 100* formülü kullanılarak yapılan hesaplama sonucu kodlayıcılar arasındaki uyuşma oranı .87 olarak hesaplanmıştır. Bunun yanında doküman analizinde iki kodlayıcı arasındaki uyuşma oranı da .94 olarak hesaplanmıştır.

Son olarak, farklı zaman diliminde yapılan kodlamalardaki tutarlık incelenmiş, bu kapsamda araştırmacı üç hafta sonra üç öğretmen görüşme formu ile altı performans görevini ikinci defa kodlayarak kendi tutarlılığını sınamıştır. Bu bağlamda, kodlama güvenilirlik katsayıları sırasıyla öğretmen görüşmeleri için .92 ve performans görevi doküman analizi için .96 olarak hesaplanmıştır.

Bulgular

Bu bölümde araştırmanın alt amacı doğrultusunda öğretmenlerin performans görevlerine ilişkin görüşleri yer almaktadır. Görüşmelerde, matematik öğretmenlerine performans görevlerini nasıl hazırladıkları sorulmuştur. Bu soruya öğretmenler tarafından verilen yanıtlar Tablo 1’de gösterilmiştir.

Tablo 1. Performans Görevinin Hazırlanmasına İlişkin Tema, Kod ve Frekans Dağılımı

Tema	Kodlar	f
Bireysel olarak hazırlama	Öğrencilerin seviyesine göre	13
	Konuya göre (Zor anlaşılması, önemli olması)	9
	Çevresel koşullar (Kaynağa ulaşma, malzemenin bulunması)	7
	Günlük yaşamla ilişkili olması	3

İnternette doğrudan alınmaması	2
Maliyetinin uygun olması	2
Kılavuz kitaptan yararlanma	14
Zümre ile birlikte hazırlama	3

Tablo 1’de görüldüğü gibi performans görevinin hazırlanmasına ilişkin olarak araştırmaya katılan öğretmenlerden gelen yanıtlar bireysel olarak hazırlama, kılavuz kitaptan yararlanma ve zümreyle birlikte hazırlama olmak üzere üç temada toplanmıştır. Buna göre, performans görevini bireysel olarak hazırladıklarını söyleyen öğretmenlerin 13’ü öğrencilerinin seviyesini, dokuzu konuyu, yedisi çevresel koşulları, üçü günlük yaşamla ilişkili olmasını, ikisi internette doğrudan alınmamasını ve diğer ikisi ise maliyetinin uygun olmasını göz önünde bulunduklarını ifade etmişlerdir. Bu yönde (Ö20) kodlu öğretmen *“Genelde öğrencilerimin yapabileceği şekilde düzenliyorum. Sınıfta az kavranan konuları, önemli konularla ilgili performans görevi veriyorum. Sınıfın yapabileceği çevresel değişiklikleri de yapıyorum.”* şeklinde görüşünü belirtmiştir.

İkinci temada öğretmenlerin yarısından fazlası kılavuz kitaptan yararlandıklarını ifade ederken son temada ise üç öğretmen zümre arkadaşlarıyla birlikte performans görevlerini hazırladıklarını belirtmişlerdir. Bu yönde öğretmenlerden birinin görüşü şöyledir: *“Zümre olarak hazırlıyoruz. Öğrencilerin en fazla öğrenmekte sıkıntı çektikleri problemler, ya da günlük hayatta bağdaştırabileceği konular, ya da öğrenirken zorluk çektikleri konuları performans ödevi olarak veriyoruz.”* (Ö8).

Matematik öğretmenleriyle yapılan görüşmelerde öğretmenlerden sekizi performans görevi hazırlama sürecinde herhangi bir sorunla karşılaşmadıklarını ifade etmişlerdir. Diğer taraftan sorun yaşadıklarını belirten öğretmenlerin yaşadıkları sıkıntılara ilişkin bulgular Tablo 2’de yer almaktadır.

Tablo 2. Performans Görevi Uygulama Sürecinde Yaşanan Sorunlara İlişkin

Tema, Kod ve Frekans Dağılımı

Tema	Kodlar	Alt Kodlar	f
Öğrencilere Yönelik	Ödevlerin yapım aşaması	Yönergenin anlaşılmasında	10
		Kaynak ulaşma	3
		Ödevlerin internette olduğu gibi indirilmesi	3
		Ödevde gereksiz bilgilerin yer	1

		alması	
Ödev ve sorumlulukların yapılmaması		Zamanında teslim edilmemesi	2
		Ödevlerin özensiz yapılması	1
		Ödevlerin yapılmaması	1
Velilerin bilinçli olmaması		Gereksiz yardım yapılması	7
		İlgisiz olunması	3
		Gerekli olmadığının düşünülmesi	2
		Ödevlerin çok olduğunun düşünülmesi	1
Velilere Yönelik	Velilerin fazla zaman aldığını düşünmeleri		4
	Velilerin masraflı olduğunu düşünmeleri		2

Tablo 2’de görüldüğü gibi, performans görevinin hazırlanması süreciyle ilgili sorunların ele alındığı ilk tema, öğrencilere ilişkin sorunlarıdır. Bu sorunlar ödevlerin yapım aşaması ve ödev ile ilgili sorumluluklar olmak üzere iki kod altında incelenmiştir. Öncelikle, öğretmenlerden onu yönergelerin anlaşılmasında, üçü ödevlere dair kaynaklara ulaşmada, diğer üçü ödevlerin internetten doğrudan indirilmesinde; biri ise ödevde gereksiz bilgilerin yer alması konusunda sorun yaşadıklarını belirtmişlerdir. Bu konuda (Ö1) kodlu öğretmen: “Ödevi anlama süreci onlar için problem oluyor... Örneğin; takımların amblemlerini bulunuz hangi geometrik şekiller var biçiminde bir ödev verdim. Öğrencilerin bir kısmı amblemdaki geometrik şekli anlayamadılar, orada sadece harfler var geometrik şekiller yok biçiminde ifade ettiler... Bir de performans hazırlama bilincini henüz kazanmadıkları için öğrenciler performans görevini sadece A4 kağıdına yazılmış internetten okunmuş yazılı ödev olarak düşünüyorlar. Esas amaç öğrencileri biraz daha düşündürmek, kendi yorumlarını katabilmek, eleştirebilmektir. Ancak öğrenciler mesela takımların amblem ödevinde hiçbir yerde yazmıyor ki o biz nereden bilelim diyorlar, bunda zorlanıyorlar. Aslında ödevi günlük hayatla ilişkilendiremiyorlar, ödevi anlayamıyorlar.” şeklinde görüşünü belirtmiştir.

Bunların yanı sıra, performans görevinin hazırlanması sürecince öğretmenler velilere ilişkin sorunlar yaşadıklarını ifade etmişlerdir. Bu bağlamda velilerin bilinçli olmaması, fazla ödev verildiğini düşünmeleri ve ödevlerin masraflı olduğunu düşünmeleri ana kodlar olarak belirlenmiştir. Velilerin bilinçli olmadığı konusunda görüş belirten öğretmenlerin yedisi ödevlerin hazırlanması sürecinde velilerin gereksiz yardımlarda bulduklarını, üçü velilerin ilgisiz olduğunu düşündüklerini, ikisi velilerin bu ödevlerin gereksiz olduğunu düşündüklerini ve biri ise ödevlerin çok olduğunu düşündüklerini ifade etmişlerdir. Bu doğrultuda, (Ö5) kodlu öğretmen “Velilerden çeşitli tepkiler alıyoruz, SBS’ye hazırlanan öğrenci velileri kesinlikle performans

görevi istemiyorlar ve gereksiz buluyorlar. Hatta bazı veliler, bizi geçip idareye gittikleri oluyor, onlara performans görevinin ne olduğunu anlatıyoruz, açıklıyoruz... Onları ikna etmeye uğraşıyoruz... Bunun öğrencilerin kazanımları öğrenmesi için bir ödev olduğunu, not kaygısı taşımaması gerektiğini, zorunlu olmadığını, birini hazırlamasının yeterli olduğunu, zevkle hazırlayabileceğini velilere söylüyoruz. Ama yine de "benim öğrencim çok zaman kaybediyor, sene sonu sınavı var" diyen veliler var." Şeklinde görüşünü belirtmiştir.

Performans görevi hazırlama sürecinde yaşanan sorunlara ilişkin uygulanan çözüm önerileri Tablo 3'te gösterilmiştir.

Tablo 3. Performans Görevi Hazırlama Sürecinde Yaşanan Sorunlara Yönelik Çözüm Önerileri ve Buna İlişkin Tema, Kod ve Frekans Dağılımı

Tema	Kodlar	f
Öğrencilere yönelik	Öğrencilere tek başlarına yapabilecekleri ödevler verme	9
	Yönergenin adım adım açıklanması	7
	İnternette doğrudan bulunan ödevlerin verilmemesi	4
	Kaynak önerme	2
	Öğrencilerin elle yazmaları	2
	Örnek ödev verme	1
Velilere yönelik	Velilerin bu konuda bilgilendirilmesi	4

Tablo 3'te görüldüğü gibi, performans görevinin hazırlanma sürecinde öğretmenlerin yarıya yakını öğrencilere yönelik önerilerde bulunurken dördü ise velilere yönelik önerilerde bulunmuşlardır.

İlk temada öğrencilere yönelik önerilerde bulunan öğretmenlerin dokuzu öğrencilerin tek başlarına yapabilecekleri ödevleri verdiklerini, yedisi yönergeleri adım adım açıkladıklarını dördü internetten direk ödev vermediklerini, ikisi kaynak önerdiklerini, diğer ikisi ödevlerin elle yazılmasını istediklerini; bir öğretmen ise örnek ödev verdiklerini ifade etmişlerdir.

Velilere yönelik olarak öğretmenlerin dördü performans görevleri hakkında velileri bilgilendirdiklerini ifade etmişlerdir. Bu yönde (Ö7) kodlu öğretmen "...

gereklî açıklamalar yapıldığında veliler bu konuda oldukça ılımlı" biçiminde görüşünü dile getirmiştir.

Araştırmaya katılan matematik öğretmenlerine performans görevlerini nasıl değerlendirdikleri sorulmuştur. Öğretmenlerden gelen yanıtlar Tablo 4'te yer almaktadır.

Tablo 4. Performans Görevinin Nasıl Değerlendirildiğine İlişkin Tema, Kod ve Frekans Dağılımı

Tema	Kodlar	f
Kılavuz kitaptaki değerlendirme ölçeğine göre	Sunuma göre	6
	Zamanında gelmesi	5
Bireysel hazırlanan derecelendirme ölçeğine göre	Raporun düzenine göre	5
	İçeriğe göre	4
	Tek başına hazırlanması	3
	Kullanılan malzemelerin uygunluğu	1

Tablo 4 incelendiğinde araştırmaya katılan öğretmenlerin hepsinin performans görevlerinin değerlendirilmesi aşamasında bir ölçek kullandıkları görülmektedir. Ölçeğin hazırlanmasına ilişkin olarak öğretmenlerin yarısından fazlasının (14) kılavuz kitapta yer alan ölçeğe göre değerlendirme yaptıkları anlaşılmaktadır. Bu bağlamda, örneğin Ö9 kodlu öğretmen "kılavuz kitaptaki derecelendirme ölçeğine göre ödevler kontrol ediliyor." biçiminde görüşünü dile getirmiştir.

Diğer öğretmenler ise kendilerinin hazırladıkları ölçeklere göre değerlendirme yaptıklarını belirtmişlerdir. Buna göre öğretmenlerden altısı sunuma, beşi zamanında ödevin teslim edilmesine, dördü içeriğe, üçü ödevin bireysel hazırlanmasına ve biri ise kullanılan malzemelerin uygunluğuna göre değerlendirme yaptıklarını ifade etmişlerdir. Bu kapsamda, (Ö12) kodlu öğretmenin görüşü şöyledir: "Ölçütleri önceden hazırlıyorum... Çocuklar nasıl değerlendirme yapılacağına ödevi aldıkları zaman dikkat ediyorlar. Konunun anlaşılıp anlaşılmaması, zamanında gelmesi önemli. Bir de bu ödevlerde fırsat buldukça öğrencilere sınıf içinde sunum yaptırıyorum... Derste anlattıkları zaman sorular soruluyor, sorulara verilen cevaplarda değerlendirme sürecinde önemli, sunum puanını etkiliyor."

Görüşmeye katılan matematik öğretmenlerine performans görevlerinin öğrencilerin akademik başarısına olan etkisi sorulmuştur. Öğretmenlerden gelen yanıtlar Tablo 5'te yer almaktadır.

Tablo 5: Performans Görevlerinin Öğrencilerin Akademik Başarısına Etkisine İlişkin Tema, Kod ve Frekans Dağılımı

Tema	Kodlar	f
Olumlu	Faydalı olması	14
	Öğrenmeyi kolaylaştırması	7
	Konunun günlük yaşamla ilişkilendirilmesi	5
	Araştırma becerisinin artması	2
	Konunun tekrar gözden geçirilmesini sağlaması	2
	Öz güveni arttırması	1
	İletişim becerisini arttırması	1
Nötr	Farkındalık kazandırması	1
	Not yükseltmek için yapılması	3
	Öğrenci tarafından yapılmaması	3
	Amacına ulaşmaması	1

Tablo 5 incelendiğinde öğretmenlerin yarıdan fazlasının verilen performans görevlerinin öğrencilerin öğrenmesine ve akademik başarılarına faydası olduğunu belirtirken öğretmenlerin bir kısmı ise akademik başarıya etkisi olmadığını ifade etmişlerdir. İlk temada akademik başarıya katkısı olduğunu ifade eden öğretmenlerden on dördü bu görevlerin faydalı olduğunu, yedisi öğrenmeyi kolaylaştırdığını, beşi konunun uygulamasının öğrenildiğini, ikisi araştırma becerisini arttığını, diğer ikisi bu tür görevlerin konu tekrarını sağladığını, biri öğrencilerin öz güveni arttırdığını, diğeri iletişim becerilerini artırdığını ifade ederken başka bir öğretmen ise öğrencilerin farkındalık kazandığını dile getirmiştir. Bu yönde görüş belirten öğretmenlerden ikisinin görüşü şöyledir: *“Ben çok etkili olduğunu düşünüyorum. Örneğin asal sayıları öğretirken öğrenci ne demek olduğunu anlıyor. Ufak hataları oluyor ama bununla ilgili ödev hazırladığımda sayıların neden asal sayı olmadığını direk söyleyebiliyor.”* (Ö7) *ve “7. sınıf öğrencilerine Ali Kuşçu’nun matematiğe katkıları gibi bir ödev verdim. Bunu öğrencilerin bir kısmı internette yazmışlardı. 15 kişilik sınıfta bu ödevi verdikten bir ay sonra öğrencilere “Ali Kuşçu kimdir, neler yaptı?” diye sordum, birçok öğrenci bu sorulara*

cevap verebildi. Sınıfın hepsi değil de birçoğu cevap verebildi, bence öğrencinin farkındalık kazanması açısından bu ödevler çok önemlidir. ...konuyu öğrenmesi, hatırlatması ve uygulaması açısından önemli olduğunu düşünüyorum. Öğrenci farkındalık kazanmaktadır, tekrar edebilmektedir.”(Ö2).

İkinci temada ise verilen performans görevlerinin akademik başarıya etkisi olmadığını belirten öğretmenlere bunun nedenleri sorulduğunda öğretmenlerden üçü bu tür ödevlerin not yükseltmek için yapıldığını, diğer üçü öğrenciler tarafından yapılmadığını belirtirken bir öğretmen ise amacına ulaşmadığını belirtmiştir. Bu yönde (Ö4) kodlu öğretmen “Hiçbir etkisinin olduğunu düşünmüyorum. Öğrenci zayıf dersinden yüksek not almak amacıyla görevini yapıyor. Daha doğrusu ya dersane öğretmenine ya da başkasına yaptırıyor. Öğrencilerde istenilen kazanımlarında kazandırılmasında hiçbir etkisi yok.” şeklinde görüş belirtmiştir.

Son olarak matematik öğretmenlerine, performans görevine yönelik önerilerinin neler olduğu sorulmuştur. Bu konuda öğretmenlerden gelen yanıtlar Tablo 6’da yer almaktadır.

Tablo 6: Performans Görevine Yönelik Genel Önerilere İlişkin Tema, Kod ve Frekans Dağılımı

Tema	Kodlar	f
Uygulanma aşaması	Sınıf içinde yapılması	3
	Okul laboratuvarları kurulması	2
	Ödevler için ek ders saati verilmesi	2
Değerlendirme aşaması	Öğrenci çalışmalarının dönem sonunda sergilenmesi	1
	Sınıfların kalabalık olmaması	1
Hazırlanma aşaması	Öğrenci düzeylerine göre performans görevlerinin düzenlenmesi	1

Tablo 6 incelendiğinde öğretmenlerden gelen dönütler üç tema altında toplanmaktadır. Bunlar; performans görevlerinin uygulanması, değerlendirilmesi ve hazırlanması aşamalarıyla ilgilidir. Öncelikle performans görevlerinin uygulanmasına yönelik olarak öğretmenlerden üçü bu tür görevlerin sınıf içinde yapılmasını istediklerini ikisi performans görevlerinin yapılabilmesi için ek ders saatleri gerektiğini belirtirken diğer iki öğretmen performans ve proje gibi görevlerin yapılmasına uygun laboratuvarların kurulmasını önermektedirler. Bu yönde (Ö22) kodlu öğretmenin görüşü şöyledir: “...ödevlerin öğrenciler tarafından yapılması gerekiyor, bu ödevlerin yapılması için okulda uygun salon ya da laboratuvar olmalı, öğrenci istediği tüm kaynaklara ulaşabilmeli...”

Değerlendirme aşamasına yönelik olarak öğretmenlerden biri öğrencilerin performans görevlerinin dönem sonunda sergilenmesi gerektiğini belirtirken diğer bir öğretmen ise sınıf mevcutlarının çok kalabalık olduğunu ve bu sayının azaltılmasını istediklerini ifade etmişlerdir. Bu konuda (Ö18) kodlu öğretmen görüşünü “*Sınıflar 50'er kişilik. 20 kişilik olsa bu ödevler daha kolay olacak. Özellikle değerlendirme süreci bize külfet oluyor...*” biçiminde dile getirmiştir.

Son olarak araştırmaya katılan matematik öğretmenlerinden biri kılavuz kitapta yer alan performans görevlerinin öğrencilerin düzeylerine göre düzenlenmesi gerektiğini “*Performans görevlerinin grup grup yani üst gruptaki öğrencilere; orta gruptaki öğrencilere ve alt gruptaki öğrencilere göre öğrencilerin seviyelerine göre düzenlenmesini öneriyorum. Kılavuz kitapta da seviye seviye bu ödevler verilmeli.*” biçiminde (Ö5) ifade etmiştir.

Bu bulguların yanı sıra, performans görevlerinin tanımlama, görev, yönerge ve puanlama yöntemi boyutları açısından analitik rubrik analizi sonuçları Tablo 7’de yer almaktadır.

Tablo 7: Performans Görevlerinin Niteliğine İlişkin Yüzde, Frekans, Aritmetik Ortalama ve Standart Sapma Değerleri

Maddeler	Yetersiz		Kısmen Yeterli		Yeterli		Toplam		\bar{X}	Ss
	(1)		(2)		(3)					
	f	%	f	%	f	%	f	%		
Tanımlama	7	14.6	37	77.1	4	8.3	48	100	1.94	.48
Görev	9	18.8	0	0	39	81.3	48	100	2.63	.79
Yönerge	0	0	0	0	48	100	48	100	3	0.0
Puanlama Yöntemi	0	0	0	0	48	100	48	100	3	0.0
Genel aritmetik ortalama ve standart sapma									2.64	0.25

Tablo 7 incelendiğinde yapılan doküman incelemesi sonucunda incelenen 48 performans görevlerinin “tanımlama” boyutunun çoğunun kısmen yeterli olduğu ve “görev”, “yönerge” ve “puanlama yöntemi” boyutlarının yeterli olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Tartışma ve Sonuç

Bu çalışma, performans görevlerinin hazırlanması, uygulanması ve değerlendirilmesi konularında ilköğretim matematik öğretmenlerinin görüşlerini belirlemek ve hali hazırda uygulanan performans görevlerini incelemek amacıyla yapılmıştır. Bu bağlamda, matematik öğretmenlerinin bireysel olarak ve kılavuz kitaba göre performans görevlerini hazırladıkları sonucuna ulaşılmıştır. Araştırmadan elde edilen bu bulgu Acar ve Anıl (2009), Coşkun, Gelen ve Kan (2007), Güvey (2009), Oğuz (2008), Yılmaz ve Benli (2011) çalışmalarıyla da benzer sonuçları işaret etmektedir. Örneğin, Yılmaz ve Benli yaptığı araştırmada öğretmenlerin performans görev konularını belirlerken bireysel olarak öğrencilerin seviyelerini, ilgilerini, yeteneklerini, çevresel koşulları ya da kılavuz kitaptaki kazanımları göz önünde bulundurdıkları sonucuna ulaşmışlardır.

Araştırmada performans görevi sürecinde öğretmenlerin en çok öğrenci sorumlulukları açısından ve velilerin yeterli bilince sahip olmamalarından ötürü problem yaşadıkları açıkça görülmektedir. Araştırmanın bu bulgusu, Benli (2010), Coşkun ve diğerleri (2007), Çiftçi (2010), Güvey (2009), Yılmaz ve Benli'nin (2011) araştırma bulgularıyla da örtüşmektedir. Benzer şekilde Çiftçi de velilerin performans görevlerine ilişkin olumsuz tutumlarının öğrencileri olumsuz etkilediğini ortaya koymuştur. Güvey de benzer şekilde bazı ailelerin performans görevlerinin amacı hakkında yeterli bilgiye sahip olmadıklarını; bu nedenle öğrencilerin yerine bu ödevleri yaptıklarını ortaya koymuştur. Arı (2010) tarafından yapılan araştırmada ise, proje ve performans görevlerinin masraflı olmasından ve velilerin bu tür ödevler konusunda bilinçli olmamalarından dolayı öğrencilerin zorlandıkları sonucuna ulaşılmıştır.

Araştırmada performans görevinin hazırlanma sürecinde yaşanan sorunların giderilmesine yönelik olarak öğretmenlerin öğrencilere tek başlarına yapabilecekleri ödevler verdikleri, yönergeleri adım adım açıkladıkları, internetten direkt ödev vermedikleri, kaynak önerdikleri ve performans görevleri hakkında velileri bilgilendirdikleri sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuçlar Coşkun ve diğerleri (2009), Oğuz (2008) ve Güney'in (2010) sonuçlarıyla paralellik göstermektedir. Örneğin, Oğuz çalışmasında performans görevlerinde yönergelerin öğrenciye rehber olacak nitelikte sunulduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Diğer taraftan, araştırmada, öğretmenlerin, performans görevini kılavuz kitaplarda yer alan ya da bireysel olarak hazırladıkları derecelendirme ölçeklerine göre değerlendirdikleri sonucuna ulaşılmıştır. Araştırmadan elde edilen bu bulgu Acar ve Anıl (2009), Benli (2010), Oğuz'un (2008) sonuçlarıyla da paralellik göstermektedir. Benli (2010) de araştırmasında öğretmenlerin çoğunun performans görevlerini kılavuz kitaplarda yer alan ya da kendi hazırladıkları derecelendirme ölçeklerine göre değerlendirdikleri sonucuna ulaşılmıştır.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin tamamına yakını performans görevinin öğrenci başarılarını olumlu yönde etkilediğini belirtmişlerdir. Bu bulgu Güvey (2009),

Öztürk (2010), Saban ve Şeker (2010), Yan & Lianghuo, 2006 ve Yılmaz ve Benli'nin (2011), çalışmalarıyla da benzerlik göstermektedir. Bu bağlamda, Öztürk çalışmasında performans görevlerinin akademik başarıyı olumlu yönde etkilediği sonucuna ulaşmıştır.

Araştırmada performans görevlerinin uygulanması aşamasına yönelik olarak öğretmenlerin bu tür görevlerin sınıf içinde yapılmasını, ek ders saatleri verilmesini, uygun laboratuvarların kurulmasını ve dönem sonunda sergilenmesi gerektiğini önerdikleri söylenebilir. Bu bulgu Arı'nın (2010) araştırmasıyla da benzerlik göstermektedir.

Son alt amaç olarak ders içerisinde uygulanan performans görevlerinin tüm boyutlarının ("tanımlama", "görev", "yönerge" ve "puanlama yöntemi") yeterli olduğu araştırmadan açıkça görülmektedir.

Özetle; araştırmada, ilköğretim matematik öğretmenlerinin, performans görevi hakkında olumlu görüşlere sahip oldukları; ancak bu görevlerin uygulanması sürecinde öğrenciler ve veliler açısından bazı sorunlarla karşılaştıkları sonucuna ulaşılmıştır. Bu sorunun giderilmesine yönelik olarak performans görevinin amacı, uygulanma nedenleri ve değerlendirme ölçütleri konusunda öğrencilere ve velilere yönelik seminerler düzenlenebilir. Ayrıca, performans görevlerinin okul veya sınıf ortamında yapılabilmesine elverişli fiziki ortamlar da sağlanabilir. Bu araştırma sadece öğretmen görüşleriyle sınırlı olup aynı kapsamda öğrencilerin ve velilerin de görüşleri araştırılabilir.

KAYNAKÇA

- ACAR, M. & ANIL, D. (2009). Sınıf öğretmenlerinin performans değerlendirme sürecindeki değerlendirme yöntemlerini kullanabilme yeterlikleri, karşılaştıkları sorunlar ve çözüm önerileri. *TÜBAV Bilim Dergisi*, 2, 354-363.
- ARI, A. (2010). Öğretmenlere göre proje ve performans görevlerinin uygulanmasında karşılaşılan sorunlar. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(34), 34-55.
- ATKİN, J. M., BLACK, P. & COFFEY, J. (2001). *Classroom assessment and the national science education standards*. Washington, DC: National Academies Press.
- BAŞBOĞAOĞLU, U. & DEMİR, M. (2011). İlköğretimde uygulanan performans görevlerinin etkililiğine ilişkin geliştirilen tutum ölçeğinin geçerlilik ve güvenilirlik çalışması. *Pegem Eğitim ve Öğretim Dergisi*, 1(2), 23-30.
- BENLİ, N. (2010). *İlköğretim 1. kademedeki verilen performans görevlerinin öğretmen ve veli görüşleri açısından değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Mustafa Kemal Üniversitesi, Hatay.

- BRYANT, D. D. (2001). The perception of secondary mathematics teachers in Christian schools on the effectiveness of alternative assessment on academic achievement. Unpublished master thesis, University of Memphis, Memphis.
- BROOKS, M. G. & BROOKS J. G. (1999). *In search of understanding: the case for constructivist classrooms*. Alexandria: Merrill Prentice hall.
- BRUALDİ, A. (1998). Implementing performance assessment in the classroom. *Practical Assessment, Research ve Evaluation*, 6(2), <http://pareonline.net/getvn.asp?v=6&n=2> adresinden 16 Aralık 2008 tarihinde alınmıştır.
- BRYANT, B. R. & MADDOX, T. (1996). Using alternative assessment techniques to plan and evaluate mathematics instruction. *LD Forum*, 21(2), 24-33.
- CATHCART, W. G. , POTHIER, Y. M. , VANCE, J. H. & BEZUK, N. S. (2006). *Learning mathematics in elementary and middle schools*. (4th Ed.), Upper Saddle River, NJ: Pearson Merrill Prentice Hall.
- COŞKUN, E., GELEN, İ. & KAN, M. O. (2009). Türkçe derslerindeki performans görevleri konusunda öğretmen ve öğrenci görüşlerinin değerlendirilmesi. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6, 22-55.
- CRESWELL, J. W. (1998), *Qualitative and inquiry and research design choosing among five traditions*. Thousand Oaks: Sage Publications.
- CRESWELL, J. W. (2003). *Research design qualitative and quantitative and mixed methods approaches*. Thousand Oaks: Sage Publications.
- ÇİFTÇİ, S. (2010). İlköğretim birinci kademe 4. ve 5. Sınıf öğretmenlerinin performans görevlerine ilişkin görüşleri. *İlköğretim Online*, 9(2), 934-951.
- DOĞAN, C. D. (2006). Üst düzey zihinsel süreçlerin belirlenmesinde performans görevleri. *15. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi*,(316). Muğla: Muğla Üniversitesi.
- EISNER, E. W. (1999). The uses and limits of performance assessment. *Phi Delta Kappan*, 80(9), 658-660.
- ESEN, O. & GÜNEŞ, G. (2012). İlköğretim Matematik Öğretmenlerinin Proje ve Performans Görevlerine İlişkin Görüşleri. *Turkish Journal of Computer and Mathematics Education*, 3(2), 115-130
- FUCHS, L. S. , FUCH, D. , KARNS, K. , HAMLET, C. L. & KATZAROFF, M. (1999). Mathematical performance assessment in the classroom: Effect on teacher planning and student problem solving. *American Educational Research Journal*, 36(3), 609-646.
- GÜNEY, Z. (2010). *İlköğretim 4-5. Sınıflarda verilen performans ve proje ödevleriyle ilgili öğretmen ve veli görüşleri*. Yayınlanmamış yüksek tezi, Pamukkale Üniversitesi, Denizli.

- GÜVEY, E. (2009). *İlköğretim 1-5. sınıf öğretim programlarında yer alan proje ve performans görevlerine ilişkin öğretmen ve veli görüşleri (Eskişehir İli Örneği)*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Eskişehir.
- GREEN, K. & EMERSON, A. (2008). Reorganizing freshman business mathematics II: Authentic assessment in mathematics through professional memos. *Teaching Mathematics and its Applications*, 27(2), 66–80.
- KUTLU, Ö., DOĞAN, C. D. & KARAKAYA, İ. (2008). *Öğrenci başarısının belirlenmesi. performansa ve portfolyoya dayalı durum belirleme*. Ankara: PegemA Yayıncılık.
- MARZANO, R. J., PICKERING, D. J. & MCTING, J. (1993). Assessing student outcomes: performance assessment using the dimens of learning model. Alexandria, Va: Association for supervision and curriculum development <http://eric.ed.gov/PDFS/ED461665.pdf> adresinden 7 Aralık 2011 tarihinde alınmıştır.
- MEB, (2007). Millî Eğitim Bakanlığı ilköğretim kurumları yönetmeliği. http://mevzuat.meb.gov.tr/html/225_0.html adresinden 8 Aralık 2012 tarihinde alınmıştır
- MİLES, M. B. & HUBERMAN, A. M. (1994). *Qualitative data analysis: An expanded sourcebook* (2nd Ed.). Thousand Oaks: Sage Publications.
- OĞUZ, Ö. (2008). *Matematik dersi performans görevlerine ilişkin öğretmen görüşleri*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Eskişehir.
- ÖZTÜRK, P. (2010). *İlköğretim II. kademe Türkçe dersi performans görevi başarı puanları ile akademik başarı ve derse yönelik tutum arasındaki ilişkinin değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi, Trabzon.
- PALM, T. (2008). Performance assessment and authentic assessment: A conceptual analysis of the literature. *Practical Assessment Research & Evaluation*, 13(4), 1-11.
- SABAN, İ. A. & ŞEKER, M. (2010). İlköğretim beşinci sınıf öğrencilerinin performans görevlerindeki başarıları ile ailelerin eğitim-öğretim çalışmalarına katılım düzeyleri arasındaki ilişkinin belirlenmesi. *Ç.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 19(3), 361-390.
- TIMSS, (1994). Introduction performance assessment, <http://timss.bc.edu/timss1995i/TIMSSPDF/PAintro.pdf> adresinden 10 Aralık 2008 tarihinde alınmıştır.
- YAN Z. & LIANGHUO, F. (2006). The effects of using performance assessment tasks on Singapore students' learning of mathematics. Paper presented American

educational research association (AERA). Annual meeting, 7-11 April, San Francisco, California, USA.

YILDIRIM A. & ŞİMŞEK H. (2005). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. (5. Baskı). Ankara: Seçkin Yayınevi.

YILMAZ, M. & BENLİ, N. (2011). İlköğretim 1. kademedeki verilen performans görevlerinin öğretmen görüşleri açısından değerlendirilmesi. *Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, 30(2011), 250-267.xandria.